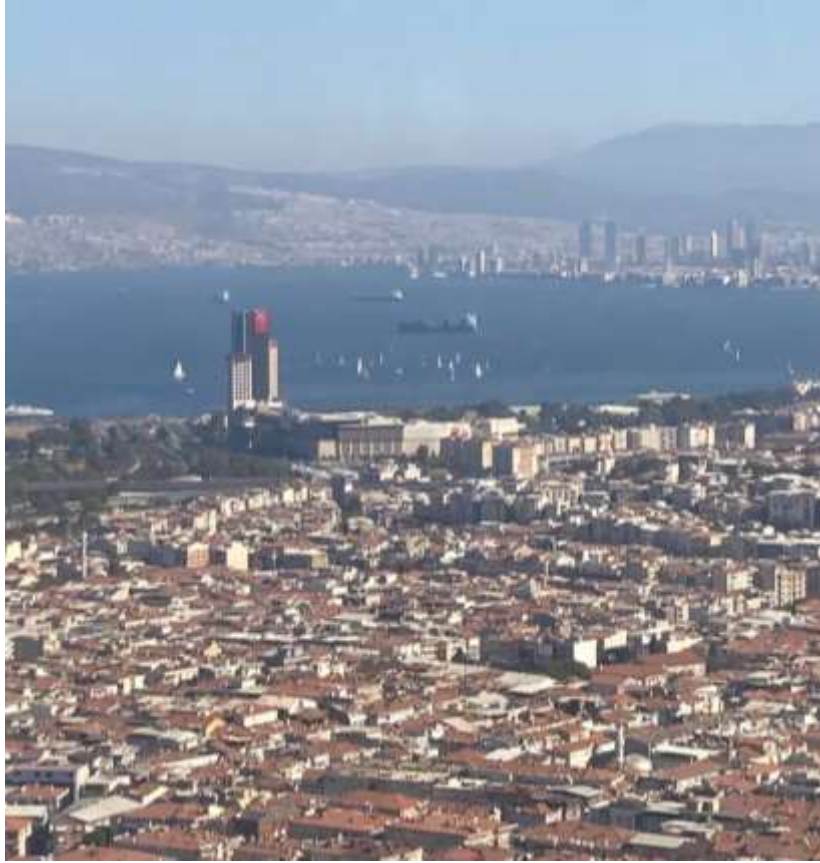

İZMİR TİCARET ODASI

İZMİR, TÜRKİYE EKONOMİSİNE DAHA FAZLA KATKI VERMEYE BAŞLADI

Hazırlayan: Erdem Alptekin
İş Geliştirme Müdürlüğü
Araştırma ve Geliştirme Uzmanı

Aralık 2022

Yönetici Özeti: İzmir'in Türkiye ekonomisine olan katkısı, 8 Aralık 2022'de Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, 2021 rakamlarına göre detaylı olarak değerlendirilebilmektedir. Bu veriler ile, İzmir'de sektörlerin geçmiş yıllarla karşılaştırılması yapılarak hangi alanda üstün olunduğuna veya nasıl bir ilerleme kaydedildiğine yönelik yorum yapmak mümkün olmakta, kentimiz ekonomisinin 2004'den 2021'e aldığı yol incelenebilmektedir.

Verilere göre, 2018 yılında Türkiye ekonomisine katkı yapan ancak 2019 yılında küçülen İzmir ekonomisinin 2020 yılında Türkiye ekonomisine tekrar katkı yapmaya başladığı, 2021 yılında ise Türkiye ekonomisinden aldığı payı arttırdığı görülmektedir. Bu dönemde sanayi, imalat sanayi ve hizmetler sektörünün İzmir GSYİH'sına önemli katkılar yaptığı görülmektedir.

İZMİR, TÜRKİYE EKONOMİSİNE DAHA FAZLA KATKI VERMEYE BAŞLADI

İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla 2021 yılı verilerine göre; İstanbul, 2,2 trilyon lirayla en yüksek gayrisafi yurt içi hasılaya ulaşmış, İstanbul'u 667 milyar lira ve yüzde 9,2 payla Ankara, 462 milyar lira ve yüzde 6,4 payla İzmir takip etmiştir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Cari Fiyatlarla GSYH Hesaplamaları (Alınan Pay % ve Milyar TL)

Sıralama	İller	2021 Payı/Tutar	2020 Payı/Tutar	2019 Payı/Tutar	2018 Payı/Tutar	2004 Payı/Tutar
1	İstanbul	% 30,4/2.202	% 30,1/1.517	% 30,7/1.327	% 30,8/1.157	%30/175
2	Ankara	% 9,2/667	% 9,6/483	% 9,2/396	% 8,9/333	% 9/52
3	İzmir	% 6,4/462	% 6,1/307	% 6,1/263	% 6,3/236	%6,4/37
4	Kocaeli	% 4,3/309	% 3,8/191	% 3,6/157	% 4/149	% 3,2/18
5	Bursa	% 4,2/302	% 4/203	% 4,1/178	% 4,3/160	% 4,1/24
Toplam	Türkiye	% 100/7.249	%100/5.047	%100/4.318	% 100/3.759	% 100/582

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, tuik.gov.tr, 8 Aralık 2022, www.tuik.gov.tr

GSYH'den en yüksek payı alan ilk 5 il, 2020'de toplam hasılanın yüzde 53,5'ini oluştururken, bu pay 2021 yılında % 54,4'e yükselmiştir. 2020-2021 döneminde İstanbul, İzmir, Kocaeli ve Bursa Türkiye ekonomisinden aldığı payı arttırırken, Ankara'nın aldığı pay ise gerilemiştir. Bursa ve Kocaeli'nin sıralamadaki yeri 2021 yılında değişmiştir. Kişi başına gelirden Türkiye birincisi olan Kocaeli, ekonomik büyüklük bakımından ise dördüncü olmuştur. 2004 yılından 2021 yılına özellikle Kocaeli'nin Türkiye ekonomisi içerisindeki payını ciddi olarak arttırdığı görülmektedir.

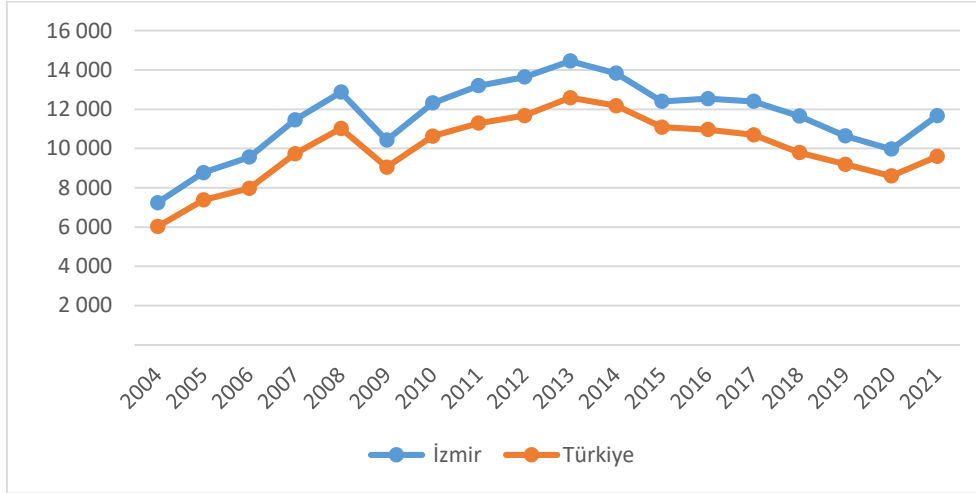
İstanbul % 3,96 ile, 2021 yılı Türkiye GSYH büyümesine (%11,4) en fazla katkı sağlayan il olmuştur. İstanbul'u % 0,95 ile Ankara ve % 0,85 ile İzmir izlemiştir.

2018-2021 kıyaslaması yapıldığında ise, İzmir, Ankara ve Kocaeli'nin Türkiye ekonomisinden daha çok pay almaya başladığı, İstanbul ve Bursa'nın payının ise gerilediği görülmektedir.

İzmir'de 2018 yılından 2020 yılına gelindiğinde kişi başına milli gelirin 11.645 dolardan 9.945 dolara gerilediği görülmektedir. Pandemi sonrası dönemde toparlanma yaşanmış ve kişi başına GSYİH 11.668 dolara çıkmıştır.

Ancak İzmir'in 2004-2021 yılları arasındaki kişi başına GSYİH karşılaştırması yapıldığında, İzmir 2013 yılında kişi başına milli gelirden 14.450 dolar ile zirveye varmış olup, geçen yedi yılda yaklaşık üç bin dolarlık bir hasıla kaybına uğramıştır.

Grafik 1: İl Bazında Kişi Başına Gayri Safi Yurt İçi Hasıla

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, tuik.gov.tr, 8 Aralık 2022, www.tuik.gov.tr

Dolar bazında kişi başına düşen milli gelirden gerileme ilk 10'da yer alan tüm illerde 2020 yılında yaşanmıştır. Gerileme 2021 yılında tersine dönmüş ve dolar bazında tüm iller kişi başına GSYİH'larda artış yaşamışlardır.

Tablo 2: İl Bazında Kişi Başına GSYİH (\$) (2004-2021)

Sıralama	İller	2021	2020	2019	2018	2013	2004
1	Kocaeli	17.089	13.725	14.283	16.627	20.565	9.867
2	İstanbul	15.666	13.931	15.246	16.317	20.883	10.332
3	Tekirdağ	14.787	12.021	12.460	13.378	16.401	9.291
4	Ankara	13.020	12.041	12.510	12.891	18.362	8.784
5	Bilecik	11.713	10.043	10.028	10.792	15.332	6.749
6	İzmir	11.668	9.967	10.640	11.645	14.450	7.233
7	Yalova	11.510	9.569	9.707	10.611	12.932	6.484
8	Kırklareli	10.772	9.597	10.066	10.456	12.945	6.817
9	Bursa	10.765	9.395	10.372	11.463	14.282	7.316
10	Bolu	10.266	9.380	9.566	10.280	14.168	7.303
	Türkiye	9.592	8.600	9.195	9.792	12.582	6.021

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, tuik.gov.tr, 8 Aralık 2022, www.tuik.gov.tr

İzmir'in en büyük kişi başına gelir rakamının yakalandığı 2013 yılında diğer illerin de yüksek gelir rakamlarına ulaştıkları görülmektedir. Geçen 8 yıl içerisinde (2013-2021) tüm illerin kişi başına dolar bazında kayba uğradıkları görülmektedir. Kocaeli ve Yalova'da nisbeten küçük bir düşüş yaşanırken, İstanbul ve Ankara'da gelir kaybı daha sert olmuştur.

Kentimiz kişi başına gelir alanında dolar bazında ülkemiz genelinde Kocaeli, İstanbul, Tekirdağ, Ankara ve Bilecik'ten sonra altıncı sırada yer almaktadır. Listede yer alan İzmir, Ankara ve Bolu dışında tüm illerin Marmara Bölgesi'nde olması dikkat çekmektedir.

İzmir'de 2020 yılından 2021 yılına sanayi sektörünün % 23,5, imalat sanayinin % 25, inşaat sektörünün % 11,6, hizmetler sektörünün % 18, bilgi ve iletişim sektörünün % 21,6 ve diğer hizmetler sektörünün ise % 13,8 büyümesi dikkat çekmektedir. Bilgi ve iletişim sektörünün 2010 yılındaki küçülmeden sonra devamlı büyüme trendinde olması, İzmir'in bilgi ve iletişim alanında güçlenmesi adına önem taşımaktadır.

İzmir 2021 yılında genel anlamda güçlü bir büyüme kaydetmesine rağmen, tarım sektöründe % 0,9 ve finans ve sigorta faaliyetlerinde % 3,9'luk bir küçülme yaşaması da gözden kaçırılmamalıdır. İzmir'in tarım, ormancılık ve balıkçılık alanında Türkiye genelinde Konya'dan sonra ikinci sırada yer alması da dikkat çekmektedir.